

ՄՈՆԻՏԵԱԼԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԿԻԳԱԼԻ ՈՒՂՆՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՃԱՆԱԿԻ ՏՐՎՈՂ ՀԱՐՅԵՐ

1. Ի՞նչ է իրենից ներկայացնում Կիգալիի Ուղղումը

Կիգալիի ուղղումը՝ «Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի (ՕՔՆ) մասին» Մոնրեալի արձանագրության ուղղումն է: Ուղղումն ընդունվել է Մոնրեալի արձանագրության Կողմերի 28-րդ հանդիպմանը, որը տեղի է ունեցել 2016թ-ի հոկտեմբերի 15-ին Ռուանդայի մայրաքաղաք Կիգալիում: Այս ուղղումով արձանագրությամբ կարգավորվող նյութերի ցուցակում ավելացվել են հզոր ջերմոցային գազերը՝ հիդրոֆտորածխածինները (ՀՖԱ): Ուղղումն ուժի մեջ կմտնի 6-րդ կետում նշված պայմանների կատարումից հետո:

Ուղղումն ընդունելու, որին կից ներկայացված է ուղղման տեքստը, և ՀՖԱ-ների փուլային փոխարինման վերաբերյալ որոշումները տեղադրված են Օզոնի քարտուղարության կայքում հետևյալ հղումներով.

- [Որոշում XXVIII/1: Further amendment to the Montreal Protocol](#)
- [Որոշում XXVIII/2: Decision related to the amendment phasing down hydrofluorocarbons](#)

2. Որո՞նք են Կիգալիի Ուղղման ակնկալիքները

Ուղղման շնորհիվ Մոնրեալի արձանագրության շրջանակներում կկրճատվի ՀՖԱ-ների գործածումը: Օզոնաքայքայիչ նյութերին այլընտրանք հանդիսացող ՀՖԱ-ների օգտագործումը արագորեն աճում է: ՀՖԱ-ների փուլային փոխարինման միջոցով ակնկալվում է կանխել մոտ 105 մլն տոննա ածխածնի երկօքսիդին համարժեք ջերմոցային գազերի արտանետումները, ինչը կօգնի մինչև 2100 թ-ը ակնկալվող ջերմաստիճանի գլոբալ բարձացումը նվազեցնել մինչև 0.5 աստիճանով՝ զուգահեռ շարունակելով պահպանել օզոնային շերտը:

3. Ինչպե՞ս է աշխատելու Կիգալիի Ուղղումը

Ուղղման համաձայն՝ Մոնրեալի արձանագրության կողմերը պարտավորվում են աստիճանաբար նվազեցնել ՀՖԱ-ների օգտագործումը՝ 2040թ-ին այն կրճատելով 80-85%-ով: Առավել զարգացած երկրների կողմից առաջին կրճատումներն ակնկալվում են 2019 թ-ին: Զարգացող երկրների մեծամասնությունը, այդ թվում նաև՝ Հայաստանը, պետք է սառեցնեն ՀՖԱ-ների օգտագործման մակարդակը 2024թ-ին, իսկ որոշ զարգացող երկրներ դա պետք է անեն 2028թ-ին: ՀՖԱ-ների

փուլային փոխարինման ժամանակացույցի մանրամասները ներկայացված են ստորև բերված Աղյուսակ 1-ում:

Աղյուսակ 1. ՀՖԱ-ների փուլային փոխարինման ժամանակացույց Մոնրեալի արձանագրության 5-րդ Հոդվածի և ոչ 5-րդ Հոդվածի կողմ երկրներիի համար.

	5-րդ Հոդվածի կողմ երկրներ (գարգացող երկրներ) Խումբ 1	5-րդ Հոդվածի կողմ երկրներ (գարգացող երկրներ) Խումբ 2	Ոչ 5-րդ Հոդվածի կողմ երկրներ (գարգացած երկրներ)
Քաղաքային մակարդակի հաշվարկման բանաձև	ՀՖԱ-ների գործածման միջինացված մակարդակը 2020–2022թթ. + 65% Հիդրոքլորֆտորածխածինների (ՀՔՖԱ-ների) բազային մակարդակ	ՀՖԱ-ների գործածման միջինացված մակարդակը 2024 – 2026թթ. + 65% Հիդրոքլորֆտորածխածինների (ՀՔՖԱ-ների) բազային մակարդակ	ՀՖԱ-ների գործածման միջինացված մակարդակը 2011–2013թթ. + 15% Հիդրոքլորֆտորածխածինների (ՀՔՖԱ-ների) բազային մակարդակ
Սառեցում	2024	2028	-
Քայլ 1	2029 – 10%	2032 – 10%	2019 – 10%
Քայլ 2	2035 – 30 %	2037–20%	2024 – 40%
Քայլ 3	2040 – 50%	2042 – 30 %	2029 – 70%
Քայլ 4			2034 – 80%
Թիրախ	2045 – 80%	2047-85%	2036 -85 %

*Բելառուսի, Ռուսաստանի Դաշնության, Ղազախստանի, Տաջիկստանի, Ուզբեկստանի դեպքում՝ 25% ՀՔՖԱ-ների բազային մակարդակի բաղադրիչը և առաջին երկու քայլերը տարբերվում են՝ (1) 5% կրճատում 2020 թ-ին և (2) 35% կրճատում 2025թ-ին:

Նշումներ.

- Խումբ 1՝ 5-րդ Հոդվածի այնպիսի կողմ երկրներ, որոնք Խումբ 2-ի մաս չեն կազմում:
- Խումբ 2՝ Բահրեյն, Հնդկաստան, Իրանի Իսլամական Հանրապետություն, Իրաք, Քուվեյթ, Օման, Պակիստան, Քաթար, Սաուդյան Արաբիա և Միացյալ Արաբական Էմիրություններ:
- Տեխնոլոգիաների վերանայում 2022 թ-ին և յուրաքանչյուր հինգ տարին մեկ:

4. Որո՞նք են Կիզալիի Ուղղումն ընդունելու հետագա քայլերը

Օզոնի քարտուղարությունը ուղարկելու է Մոնրեալի արձանագրության Կիզալիի Ուղղման տեքստը պաշտոնական բոլոր վեց լեզուներով Դեպոզիտարիա, իսկ վերջինս՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարին: Տեքստի նախագիծ տարբերակը այդ վեց լեզուներով հասանելի է Օզոնի քարտուղարության պաշտոնական կայքում:

Ուղղման տեքստը ստանալուց հետո, Դեպոզիտարիան կպատրաստի Ուղղման վավերացված պատճենները, որոնք կներկայացվեն Կողմ երկրներին:

5. Ի՞նչ է վավերացումը

Վավերացումը (ընդունում կամ հաստատում) որոշում է, որն ընդունվում է միջազգային համաձայնագրի կողմ հադիսացող երկրներից մեկի կողմից հաստատելու համար, և որով նա տալիս է իր համաձայնությունը պայմանագրային պարտավորությունների առումով: Կիզալիի ուղղումն ուժի մեջ մտնելու համար անհրաժեշտ է, որպեսզի այն վավերացվի առնվազն 20 երկրների կողմից:

6. Ի՞նչ է անհրաժեշտ Կիզալիի Ուղղման ուժի մեջ մտնելու համար

Կիզալիի Ուղղումը ուժի մեջ է մտնելու 2019 թ-ի Հունվարի 1-ին, եթե այն վավերացվի Մոնրեալի արձանագրության առնվազն 20 երկրների կողմից: Եթե նշված ժամկետում այս պայմանը կատարված չլինի, ապա ուղղումը ուժի մեջ կմտնի 20-րդ երկրի կողմից վավերացումն ավարտելուց հետո 90-րդ օրը:

7. Ինչպե՞ս կարելի է ծանոթանալ Կիզալիի Ուղղման վավերացմանը՝ կարգավիճակին

ՄԱԿ-ի Միջազգային համաձայնագրերի պահեստավորման կայքում պահպանվում է միջազգային համաձայնագրերի վավերացման կարգավիճակի վերաբերյալ ողջ տեղեկատվությունը, այդ թվում՝ Կիզալիի Ուղղման վերաբերյալ: Օզոնի քարտուղարությունը ևս տեղադրում է Մոնրեալի արձանագրության և դրա ուղղումների վավերացման վերաբերյալ տեղեկատվություն իր կայքում:

8. Մինչև երբ իմ երկիրը կարող է իրականացնել այս գործընթացը

Կիզալիի Ուղղման վավերացումը Մոնրեալի արձանագրության կողմ երկրների կողմից պետք է իրականացվի հնարավորինս շուտ, որպեսզի հնարավոր դառնա Ուղղման ուժի մեջ մտնելը մինչև 2019թ-ը:

Լրացուցիչ տեղեկատվության համար խնդրում ենք կապվել քարտուղարություն.

ozoneinfo@unep.org

*Այս փաստաթուղթը պատրաստվել է Օզոնի քարտուղարության կողմից՝ հանրային իրազեկման նպատակով: Այն կազմվել է 2016թ-ի նոյեմբերի 3-ին և կթարմացվի անհրաժեշտության դեպքում: Այս փաստաթղթում առկա տեղեկատվությունը չի փոխարինում պաշտոնական փաստաթղթերին և որոշումներին՝ կապված Կիզալիի Ուղղման հետ: